І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5537

РІК LXXI. Ч. 28. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 11-го ЛЮТОГО 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 11, 1964 No. 28. VOL. LXXI.

ПАЛАТА УХВАЛЮЄ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ГРОМАДЯНСЬКІ ПРАВА

Вашингтон. — Палата Репрезентантів в суботу 8-го лютого до 10-ої години ввечері дебатувала над законопроєктом про охорону громадянських прав, але внаслідок опозиції південних конґресменів не вспіла схвалити урядової програми і плянує зробити це в понеділок 10-го лютого. В суботу не могли ухвалити того пункту законопроєкту, в якому говориться про дискримінацію при принимання на працю та про членство в робітничих спілках. Палата в суботу більшістю 150 до 90-ох голосів відкинула плян опозиції скасувати цей пункт, так що тепер не буде труднощів приняти цю частину законопроєкту. Та конґресмени із південних стейтів можуть зголосити різні поправки, щоб припізнити ухвалення цілого проєкту, який, згідно з пляном, має бути прийнятий до вівтірка 11-го лютого, щоб в Дні Лінкольна конґресмени й сенатори республіканці могли виїхати із столиці на відзначування в терені Лінкольнових роковин. Провід Палати та провідники обох партій сподіваються, що таки вдасться схвалити згідно з пляном законопроєкт про охорону громадянських прав, щоб можна його передати до Сенату, де є сподівана довша боротьба з огляду на завзяту опозицію сенаторів із південних стейтів, які можуть довший час вести обструкцію, використовучи реґулямін Сенату, який дозволяє без обмеження промовляти та не допускати до ухвалення небажаних законів. Палата має ще вирішити в понеділок або у вівторок три пункти проєкту. Один із них передбачає, щоб уряд перепису населення робив реєстрацію і список виборців в тих виборчих округах, в яких цього вимагатиме Комісія в обороні громадянських прав. Коли б це сталося, тоді можна б було в деяких випадках застосувати 14-ту поправку до конституції, згідно з якою стейт може мати зменшене число конґресменів в тій пропорції, в якій він не дозволив своїм виборцям голосувати. Досі з цієї поправки ніхто не міг скористати, бо ніхто не міг доказати, що не всі виборці, які мають право голосувати, могли виконати свій обов'язок. Залишається ще до ухвалення пункт про поширене право апеляції засудженим за порушення закону про охорону громадянських прав. Конґресові провідники сподіваються, що спільна конференція вспіє до 22-го лютого, це значить до Дня Вашинґтона, прийти до порозуміння в справі зменшення податків, коли Палата схвалить проєкт охорони громадянських прав, то вже в середу, 12-го лютого, його переслали б до Сенату, де його мали б „прийняти при двер'ях", це значить він ішов би просто до повного Сенату з поминенням Правничої Комісії, голова якої ненатор-демократ із Міссісеіпі Джеймс О. Істленд досі ніколи не випустив проєкту в обороні громадянських прав до повного Сенату.

Сенат схвалив зменшення податків на $11.6 більйона

Вашинґтон. — 7-го лютого Сенат більшістю 77-ох до 21 голосів прийняв законопроєкт про зменшення прибуткових податків на $11,600,000,000. Цей проєкт тепер іде до спільної конференції, яка має узгіднити різницю між сумами, які схвалили обидві Палати, бо у вересні минулого року Палата Республіканців ухвалила зменшити податки тільки на $11,100,000,000. Президент Джансон хвалив Конґрес за ухвалення урядового проєкту і просив спільну конференцію, складену з сенаторів і конґресменів, щоб якнайскорше закінчила свою працю, бо кожний день є важний, а зменшення податків матиме вплив на розвій економіки, якій додасть нових сил йти вгору. Ухвалений проєкт є найбільшим зменшенням податків в історії країни. Коло дві треті зі суми $11.6 більйона залишаться в руках платників податків вже цього року, а на одну третю треба буде зачекати до 1965-го року. Зменшення податку почне обов'язувати один тиждень після того, як цей проєкт стане законом, правдоподібно в перших днях березня. Особисті податки тепер становлять від 20 до 91-го відсотка, а згідно з новим законом в новому році були б зменшені до ставок від 16 до 77 відсотків, а в 1965-му році від 14 до 70 відсотків. Теперішній податок від корпорацій становив від 52 відсотки, а за новим законом виноситиме 50%, в 1965 році — 48%. Спільна конференція починає свою працю в понеділок 10-го лютого. Її праця буде не легка, бо різниця між обидвома проєктами виносить аж $500,000,000. Подружжя з двома членами родини при річному прибутку платить тепер $300 податку, в 1964 році вона платитиме $245, а в 1965 році —$218. За зменшення податків голосували 56 демократичних сенаторів і 51 республіканців, а проти 11 демократів і 10 республіканців. Самітна особа з прибутком $1,000 річно тепер платить $60, в 1964 році заплатить $16, а в 1965 році $14.

В АМЕРИЦІ

● **Голова Сенатської Комісії** Збройних Сил сенатор демократ із Джорджії Ричард Б. Рассел сказав, що ЗДА і СССР стараються випродукувати так звані „промені смерти". Сенатор Рассел гадає, що якби вдалося ЗДА випродукувати промені смерти, протиракетну ракету аба якусь іншу нову революційну зброю, тоді ця країна принаймні оцю декаду була б забезпечена проти атак СССР.

● **Колишній віце-президент** Ричард М. Ніксон повідомив, що в найближчому місяці він має відбути бизнесову подорож до Східньої Азії і під час тієї тритижневої поїздки він плянує відвідати Південний В'єтнам. Ніксон відвідає Сайґон, Гонґ Конґ, Манілю, Тайван, Токіо і можливо Банґкок. Він іде в справах своєї адвокатської фірми.

● **Журнал Американського Лікарського Товариства** ствердив, що тепер є технічно можливе перещеплення кожної частини людського организму з особи на особу. Це пишеться у зв'язку з успішним перещепленням людських легенів. Людина з чужими легенями жила 18 днів, і померла внаслідок недуги нирок.

● **Вдова по вбивнику** президента Кеннеді Марина Освалд на зізнаннях у Вашинґтоні в Комісії Воррена ствердила, що зброя, якою вбито Президента, була власністю її чоловіка. Вона також зізнала, що її чоловік Лі Гарві Освалд уживав іншого прізвища, коли жив минулого літа в Ню Орлінсі. Це прізвище звучало „А. Гайделл" і на нього він спровадив собі поштою рушницю з Шикаґо. Голова Комісії головний суддя Найвищого Суду ЗДА Ірл Воррен, заявив після закінчення чотириденного переслухання, що Марина Освалд чудово трималася весь час.

● **20-річна старша донька** президента Джансона Лінда буде цього тижня дружкою своїй приятельці від дитинства Керолінї Келлем в Остені, Тексас. Вінчання відбудеться в Методистській церкві 15-го лютого. Панна Джансон є заручена за 23-річного ляйтенанта фльоти Вернарда Розенбаха. Є спекуляція, що весілля відбудеться в Білому Домі ще цього року.

ПИТСБУРҐ ЗАПОЧАТКУВАВ ЮВІЛЕЙНІ СВЯТКУВАННЯ 70-РІЧЧЯ УНСОЮЗУ

ПРЕДСТАВНИКИ СТЕЙТУ, ПОВІТУ І МІСТА ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ЮВІЛЕЙНОМУ БЕНКЕТІ, ПРОГРАМУ ЯКОГО ПЕРЕДАНО В РАДІО

Питсбурґ. — 70 років тому, 22-го лютого 1894 р., у пенсилвенійському місті Шамокіні створено Український Народний Союз і тепер ця сама Пенсилвенія, місто Питсбурґ, започаткувало передбачені на цей рік ювілейні врочистості з цієї нагоди, влаштувавши в неділу, 9-го лютого, в готелю Пік Рузвелт ювілейний бенкет, в якому взяли участь репрезентанти стейту, повіту та міста. Програму бенкету, що його влаштував Окружний Комітет Відділів УНСоюзу Західньої Пенсилвенії з його головою Петром Кочірком та головним радним Андрієм Джулою на чолі, передавано в радіо, отже практично вся Західня Пенсилвенія, як також райони сусідніх стейтів, зокрема Огайо, мали нагоду почути ювілейні виступи. Майстром церемонії під час бенкету, провідником програми та великим й ентузіястичним пропаґатором імпрези був відомий далеко поза межі Питсбубґу і Пенсилвенії діяч з-поміж народженої в Америці генерації, від 14 років керівних місцевої Української Радіопрограми, інж. Михайло Комічак. Понад 300 осіб заповнили ущерть бенкетову залю готелю.

Бенкет започатковано молитвою, яку провів всч. о. Микола Федорович, український православний парох з Монесен, сам активний союзовий діяч та довголітній дописувач „Свободи". Точно о год. 7-ій ввечері почалася передача програми в радіо і її започатковано Прирѐченням Вірности та співом американського й українського національних гимнів. Майстер церемонії, інж. М. Комічак, заповідав кожну точку програми та давав відповідні вияснення. Гостей і слухачів привітав насамперед коротким словом голова Окружного Комітету Відділів УНС п. Петро Кочірка, а ювілейну промову англійською мовою виголосив головний контролер з Вунсакет, Ровд Айленд, Іван Кокольський, згадуючи коротко трудні піонерські початки УНСоюзу, його невпинний ріст та його історичний доробок в трьох головних ділянках його активности: організаційній, фінансовій та культурно-видавничій. З черги були виступи репрезентантів стейтової, повітової і міської влади: стейтового сенатора Джана Міллера, що сам є словацького роду, судді Алдерсшерта, що є рівночасно головою братерської організації „Італійські сини і дочки Америки" та повітового комішенера Джана МекҐреді, який на закінчення прочитав і вручив репрезентантам Головного Уряду гол. контролерові Ів. Кокольському та гол. радному Андрієві Джулі одноголосно схвалену і оправлену в рямки спеціяльну резолюцію повіту Алеґені, в якій сказано: „Комішенери Повіту Алеґені, зібрані на своїй сесії у вівторок, 4-го лютого 1964 року, в Судовому Домі в Питсбурґу, постановили признати великі прислуги, що їх віддала Українсько-американській громаді Західньої Пенсилвенії найбільша і найстарша українська братерська організація З'єдинених Держав Америки, Український Народний Союз, у цю його 70ту річницю. Комішенери бажають рекомендувати УНС за фінансову допомогу, яку УНС дав тисячам своїх членів цього району, зокрема вдовам і сиротам, та за братерського духа, що він їх між ними плекає. Комішенери рівночасно бажають вирізнити щоденник „Свободу", публікований УНСоюзом, за її величезний влад у виховання українських іміґрантів, що працювали в копальнях вугілля та сталеварнях Західньої Пенсилвенії, на відданих громадян Америки, присвячених Богові й З'єдиненим Державам". Резолюцію підписали всі три комішенери. Комішенер МекҐреді, як і сенатор Міллер та суддя Алдершерет у своїх промовах високо оцінювали працю УНСоюзу та всієї української громади. Ювілейну промову українською мовою виголосив ред. А. Драган, звертаючи окрему увагу на „третю домену" УНС, його видавництво, та [illegible] вклад і допомогу у визвольні змагання українського народу. У мистецькій частині програми, яку передавано в радіо, виступили оправдано популярні на цьому терені сестри Штинів з Йонґставну, відспівавши кілька українських пісень. Під час програми майстер церемонії представляв ряд відомих і заслужених громадян з-поміж гостей, між ними колишню довголітню заступницю головного предсідника УНС паню Марію Малєвич, як також гостей з інших братерських організацій, зокрема Союзу Українців Католиків „Провидіння" та Українського Робітничого Союзу. Закінчив програму молитвою впр. о. монсіньйор В. Поспішіль, український католицький парох Питсбурґу. Після бенкету відбувся баль, також з окремою програмою, яку виконали зокрема група танцюристів Української Православної Парафії з Монесен під проводом пані Ольги Пішко, та танцюристка - солістка Ярослава Полатайко з Питсбурґу. Програма цього першого із заплянованих багатьох ювілейних святкувань з нагоди 70-річчя Українського Народного Союзу мала надзвичайно врочистий характер, що підкреслювало працю і заслуги УНСоюзу в рості і розвитку нашої української спільноти на американському континенті.

УСК Ню Йорк виграв і зайняв перше місце

Ню Йорк, 9-го лютого. — Футболісти УСК-у здобули важну перемогу 5:1 над німецькою дружиною „Ґоче" в змаганнях за першість „Великої Десятки" Німецько - Американського Футбольного Союзу. Після цієї виграної УСК висунувся на перше місце показника „Великої Десятки", випередивши двома точками трьох інших суперників — претендентів на лаври першуна. Ворота для УСК-у здобули: Володимир Шмотолоха 2, Микола Скірка, Сметгирст і Діяно по одних. В дружині УСК-у вирізнилися в цих змаганнях: В. Шмотолоха, Цап, Янґ і Яблевський.

„Тризуб" Філядельфія, трикратний переможець гор за Чашу ЗДА в роках 1960, 1961 1963, переміг минулої неділі в змаганнях циклу гор за Чашу ЗДА німецьку дружину „Ерцґебірґе" вислідом 5:1. Ворота для „Тризуба" стрілили: Володимир Чижович 2, Яковина, Муніс і Ілай по одних. В дальших грах за Чашу і чемпіонат країни, що його старається „Тризуб" здобути четвертий раз, противником „Тризуба" буде дружина Італійського С. К. з Балтимору.

„Чорноморська Січ" з Нюарку потерпіла невдачу в черговій своїй грі сімкового турніру в залі Арморі в Петерсоні. В зустрічі зі сімкою „Петерсон Доверс" втратила „Чорноморська Січ" дві точки несподіваною програною 0:1. Після цієї гри січовики опинилися на шостому місці показника сімкового турніру, в якому бере участь вісім дружин.

ЗДА припинили доплив долярів на Кубу: звільнили кубинських робітників на базі

Державний секретар Дін Раск інформує журналістів про становище ЗДА в справі бази Ґвантанамо на Кубі.

Провідники обох партій у Сенаті — Майк Менсфілд і Томас Кухель заявляють, що ЗДА не дозволять себе „вималеврувати" з бази на Кубі

Вашинґтон. — Уряд ЗДА 7-го лютого вирішив у відплату за припинення води до військової бази Ґвантанамо на Кубі звільнити всіх кубинських робітників, які працюють в Ґвантанамо, хоч живуть під Кастровим режимом. Внаслідок цього зарядження Вашинґтону втратять працю на базі коло 2,500 робітників, які доїжджають до бази, хіба що і вони вирішать постійно жити в Ґвантанамо, як це вже роблять тепер 500 інших кубинців. Ці робітники в числі 2,500 заробляли понад дол. 5,000,000 річно, які Кастро діставав від них в заміну за кубинські пези. Президент Джансон вирішив, що база Ґвантанамо буде самовистачальна щодо води і не потребуватиме Кастрової води натіть і тоді, коли б Гавана згодилася пускати наплив води до бази. Вашинґтон оскаржує Гавану в тому, що вона навмисне зааранжувала ловлю риб на американських водах, щоб була причина припинити доплив води та актуалізувати кризу, щоб домагатися звільнення американцями бази Ґвантанамо, або принаймні вимагати зміни теперішнього договору. Куба діставала за воду дол. 14,000 річно. ЗДА плянують осолоджувати морську воду та довожувати її із ЗДА. Рішення президента Джансона в справі Куби запало після нарад в Білому Домі ,в яких взяли участь члени кабінету, голова Об'єднаних Шефів Штабу та директор Центральної Розвідчої Агенції Джан МекКон. В суботу 8-го лютого у Вашинґтоні дещо успокоїлося, бо Державний Департамент прийшов до переконання, що Кастро не навмисно вислав на американські води своїх рибалок, які припадково під'їхали за близько до американських берегів. Вашинґтон не очікує дальших клопотів у зв'язку з базаю Ґвантанамо, яка буде цілковито унезалежнена від кубинської води. Вашинґтон рекомендував судові на Флориді якнайскорше вирішити справу 38 кубинських рибалок, заарештованих на американських водах, де вони ловили рибу.

Британія рішуче відкидає втручання Совєтів до справи Кипру

Лондон. — Британський прем'єр Алек Даґлас Гюм назвав в минулу суботу 8 лютого ц. р. ноту Хрущова, отриману день перед тим, „образливою і неоправданою". Хрущов розіслав в минулу п'ятницю свою ноту ідентичного тексту названому британському прем'єрові, президентові Джансонові, французькому президентові де Голеві та прем'єрам Греції і Туреччини. У тій ноті Хрущов „протестував" проти пляну вислання експедиційного корпусу, зложеного з військових формацій членських держав Атлантійського Союзу, на Кіпр., де та військова різнонаціональна місія мала б зберегти на Кіпрі мир і спокій та внеможливити вибух грецько - турецької війни. Хрущов назвав той плян спробою „збройної інтервенції" НАТО у „внутрішні справи" Кіпру та погрожував „важкими наслідками"; він виправдував власне втручання до цієї справи близькістю Кіпру до південних кордонів СССР. Британський прем'єр заявив, що він „здивований і розчарований" совєтською нотою, основаною на „образливих і безпідставних" оскарженнях. Він ствердив, що Хрущов дійсно має рацію, коли твердить, що розпалювання пристрастей на Кіпрі погіршує ситуацію ,але що власне та його нота може мати в своєму наслідку тільки підсилення пристрастей. По суті — у Лондоні та на терені Об'єднаних Націй ведуться все ще консультації над розв'язанням цієї справи, бо все ще найбільші труднощі ставить кіпрсько - грецький президент архиєпископ Макаріос, вороже наставлений до турецької меншини на Кіпрі та Туреччини, яка стає в обороні своїх кіпрських земляків. Американський Уряд вислав спеціяльно у цій справі заступника державного секретаря Джорджа В. Болла, який перевів спершу наради у Лондоні, а відтіль полетів до Атен, Анкари і Нікозії.

Закінчилися Дев'яті Зимові Олімпійські Ігрища

Минулої неділі, 9-го лютого, закінчилися в Інсбруку, Австрії, Дев'яті Зимові Олімпійські Ігрища, в яких брало участь коло 1 300 змаґунів — репрезентантів 36 країн, та яким приглядалося 936 000 глядачів у дванадцяти днях змагань. Спортовці ЗДА здобули разом одну золоту, дві срібні і три бронзові медалі, що дали їм в неофіційному точкуванні восьме місце серед країн-учасників Ігрищ. В останніх днях цих популярних міжнародних змагань американці здобули три медалі. Бронзову виграв молоденький 15-річний Скат Аллен за третє місце в конкуренції штучної їзди чоловіків на совгах. Аллен був наймолодшим змаґуном на Ігрищах. Срібну і бронзову медалі здобули два американці Біллі Кід і Джіммі Гюґа за друге і третє місце в лещетарському крутобігу чоловіків. Совєтський Союз здобув великі успіхи псевдоаматорами, записуючи на свій рахунок 11 золотих, 8 срібних і 6 бронзових медаль. За Совєтським Союзом, який в числі медаль здобув перше місце, дальші місця зайняли Австрія (4 золоті, 5 срібних і 3 бронзові), Норвеґія (3, 6, 6), Фінляндія (3, 4, 3), Франція (3, 4, 0), Німеччина (3, 3, 3), та Швеція (3, 3, 1). В кінцевих змаганнях за першість гаківки СССР переміг Канаду 3:2 і цим остаточно здобув перше місце в гаківці перед Швецією, Чехо-Словаччиною і Канадою.

Пам'ять проф. Ол. Шульгина вшановує УВАН окремою пленарною конференцією

Ню Йорк. — Пленарну конференцію присвячену пам'яті про. Олександра Шульгина відомого українського політичного діяча й історика влаштовує Українська Вільна Академія Наук в суботу 15-го лютого о год. 7 вечора в конференційній залі УВАН при 206 Вест 100 вулиця в Ню Йорку. У програмі конференції будуть виголошені доповіді: Левко Чикаленко — Олександир Шульгин у спогадах; Борис Ржепецький — Олександер Шульгин — міністер закордонних справ Української Народньої Республіки, і Василь Маркусь — Останні десять років життя і праці проф. Олександра Шульгина.

ЧЛЕН СОВЄТСЬКОЇ ДЕЛЕҐАЦІЇ В ЖЕНЕВІ ВТІК НА ЗАХІД

Женева. — Юрій Носенко, 36-річний член совєтської делеґації на 17-членній конференції роззброєння, „зник" ще у вівторок минулого тижня. Голова совєтської делеґації Сємьон Царапкін чекав, чи він не появиться, до кінця минулого тижня, після чого повідомив швайцарську поліцію. Вона переслухала готелеву адміністрацію і службу та перевела ревізію в кімнаті Носенка, але ніби не знайшла ніяких вказівок на те, що сталося з Носенком. Зрештою, якщо Носенко залишив будьщо, що не подобалось большевицькій делеґації, то большевики, які перешукали кімнату Носенка зараз же після ствердження його неприявности, напевне забрали все те геть. Офіційно називалось, що Носенко був „експертом". Він не брав участи в давніших сесіях Женевської конференції і прибув туди в складі совєтської делеґації вперше 20 січня ц. р., коли-то 17-членна Женевська конференція роззброєння відновила свої наради після 5-місячної перерви. Один член совєтської делеґації виговорився перед представниками західньої преси, що большевицькі делеґати не вірять ,наче б Носенкові приключилась якась погана пригода і що вони переконані, що він просто втік. Женевська поліція проголосила, що Носенко не звертався до женевських властей з просьбою дати йому право азилю, але західні коментатори звертають увагу, що в такій „делікатній" справі швайцарські власті мусять робити все можливе, щоб виминути голосну сензацію та щоб говорити про справу якнайменше. Якщо дійсно Носенко втік, зголосившись чи то до швайцарських властей чи будь - котрої західньої амбасади, то він вирине напевно щойно після довшого часу. Західні кореспонденти висловлюють здогад, що „експерт" Юрій Носенко мав доступ до різних совєтських тайн, зв'язаних із зброєнням і роззброєнням в СССР та тактикою совєтської делеґації на Женевській конференції. Вони вказують на „надзвичайну метушливість", яка панувала під кінець тижня в головній кватирі совєтської делеґації в другій половині минулого тижня, пов'язуючи її із зникненням Носенка. Хто він такий, якої національности і яке його минуле — большевики відмовились виявити.

Втеча Носенка в Женеві тим прикріша для комуністів, що водночас в Інсбруці, під кінець Олімпійських зимових ігрищ, втекла Уте Ґелер із східньо - німецька олімпійської дружини та втекли ще 13 туристів - глядачів із сателітських країн: 7 з Мадярщини, 5 з Чехословаччини і одна особа із Східньої Німеччини. Німецькі спортовці з обох частин поділеної Німеччини становили спільну репрезентацію, але мешкали окремо і східньо - німецькі спортовці були під строгим надзором своїх політкомів. Уте Ґелер втекла, коли знайшла добру нагоду вийти з олімпійського табору. З Інсбрука до Західньої Німеччини є всього 25 миль і коли комуністи в Інсбруці освідомили, що нема тієї дівчини, вона була вже в Західній Німеччині.

Голляндська княжна, заручившись з еспанським князем, зреклась прав до престолу

Гааґа. — Політична криза, яка настала в Голляндії у зв'язку з переходом другої найстаршої доньки королівської пари, королеви Юліяни і князя Бернарда, 24-річної княжни Ірини на католицизм та суперечними вістками про її заручини за кордоном, скінчилася після того, як офіційно проголошено, що княжна Ірина заручилась з еспанським князем, 33-річним Карльосом Ґуґо Бурбон-Парма, житиме з своїм чоловіком за кордоном і зрікається всіх прав до голляндського престолу. Ірина була друга в черзі до наслідства голляндського престолу. Вона вернулась до Голляндії після кількатижневого перебування за кордоном, головно в Еспанії, у товаристві свого нареченого. Офіційне повідомлення про цю справу появилось після цілонічного засідання голляндського уряду, що був у безперервному контакті з королівським двором. Тому, що за голляндським законом кожне подружжя членів королівського дому, особливо близьких претендентів до престолу, мусить мати згоду від парляменту, княжна Ірина не захотіла робити своїх подружніх плянів предметом публічних дебат і тому тримала їх разом з своїм нареченим у повній таємниці. Її батьки сердечно стрінули її та її нареченого. Голляндська громадська опінія зустріла цю вістку радісно, бо княжна Ірина користується в Голляндії великою популярністю. Князь Карльос Ґуґо Бурбонський походить з лінії так званих „карлістів", які мають претензії до еспанського престолу.

У племінній борні згинуло понад 10,000 муринів в Руанда-Урунді в Африці

Кіґалі, Рванда. — Впродовж кількох останніх тижнів муринське плем'я багуту винищило в жорстоких і безжалісних наїздах на села і табори понад 10 000 чоловіків, жінок і дітей з племени ватузі у середньо-африканській державі Руанда-Урунді, яка дістала свою суверенність 1 липня 1962 року. Вона складається з колишніх країн Рванда і Бурунді та разом нараховує к. 22 000 кв. миль з понад 5 мільйонами анселення. Це була раніше територія у вірчому управлінні Бельгії. За твердженням західніх кореспондентів, від 1959 року у тому племінному самовинищуванню згинуло найменше 16 000 членів племени ватузі, а понад 150 000 членів того племени втекло до сусідніх держав Уґанди, Танґаньїки і Конґо. Ця теперішня масакра прийшла ніби у відплату за збройні наїзди ватузів з названих сусідніх країн, де живе їх близько 200 000 одноплемінників.

У СВІТІ

● **Папа Павло VI** митиме у Великий Четвер, 26 березня ц. р., ноги 13-ом духовникам, що символічно представлятимуть 12 Апостолів і „того 13-го невідомого", який — за легендою — з'явився між групою, що їй мив ноги Папа св. Григорій Великий. Миття ніг Папами відбулось востаннє у соборі святого Петра за Папи Пія IX і — за нашої пам'яти — за Папи Івана XXIII.

● **В Аккрі**, столиці Гани, африканської держави, де править диктатор Кваме Нкрумах, 200 зорганізованих тамошньою владою демонстрантів кричали перед американською амбасадою: „Гана — так, Єнкі — ні, — єнкі до дому!" Гана дістала від Америки 170 мільйонів в дарунках, але Нкрумах і його прибічники обурені, що американські ґазети правильно описали останній пофальшований ними „плебісцит" та взагалі нестерпні відносини в Гані. Нкрумах не може зрозуміти, що в ЗДА є вільна преса.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Тривожна мова цифр

Не зважаючи на всі пропаґандивні зусилля, московський комуністичний режим не має можливости заперечити факту національного поневолення і колоніяльного становища українського й інших поневолених народів в Совєтському Союзі. Підтвердженням цього факту можуть бути самі ж таки совєтські статистичні дані, друковані в різних совєтських статистичних збірниках.

Чимало цікавого з цього погляду можна знайти в опублікованому Центральним Статистичним Управлінням при Раді Міні-Української ССР. Із 41 869 000 душ в 1959- „Народное хозяйство СССР в 1962 году".

Наведені в цьому річнику зіставлення й дані свідчать про дальший зріст населення Української ССР. Із 41 869 000 душ в 1959-му році населення України збільшилося до 44 054 000 на 1-го січня 1963-го року і до 44 338 000 на 1-го липня 1963-го року, в тому числі майже по половині міського і сільського. Населення Києва зросло із 847 000 в 1939-му році до 1 248 000 осіб на 1-го січня 1963-го року, Харкова — із 833 000 до 1 006-000, Одеси — із 602 000 до 709 000 і Львова — із 340 000 до 411 000.

Постійно розвивається економіка УССР зокрема в ділянці видобутку природних багатств і продукції чавуну і сталі. Так, наприклад, витоп чавуну збільшився із 20 092-200 тонн у 1959 р. до 25 073 200 тонн у 1962 році, сталі — з 24 010 300 тонн в 1959 р. до 30 577 400 тонн в 1962 р. Вугілля видобуто в 1962 р. 175 186 000 тонн проти 167 620 000 тонн у 1959 р. Природного газу дала Україна 26 158 300 000 кубічних метрів в 1962 р. проти 11 698 800 000 куб. метрів у 1959 р. Електроенергії випродукувано в 1962-му році 69 015 900 000 кіловатгодин проти 49 459-900 000 квг в 1959 р. Чимало досягнень мають також деякі ділянки сільського господарства.

Проте, не зважаючи на зріст населення і на постійний розвиток примислової і подекуди сільськогосподарської продукції, в різних ділянках культурного вияву Україна упосліджена і в них помітний постійний реґрес, занепад, не кажучи вже про русифікаційний тиск, який посилюється з кожним роком. Кількість загальноосвітніх шкіл зменшилася в 1962-63 році до 39 599 із 40-484 в 1961-62 шкільному році. Зменшується постійно кількість високих навчальних закладів, що їх було 147 в 1952-53 рр., а останніми роками, включно з 1962-63, є вже тільки 133. Зменшилася в 1962 р. кількість піонерських таборів — до 1 366 із 1 430 у 1959-му році. В Академії Наук УССР кількість академіків зменшилася із 222 в 1961 р. до 214 в 1962 р. Не зважаючи на зріст загальної кількости студентів високих шкіл і наукових робітників, кількість українців серед цих останніх пропорційно менша за кількість росіян і далеко менша за кількість жидів, що їх в СССР є всього 2 268 000.

Дискримінована Україна особливо у видавничій ділянці, в якій водночас із цим виразно помітний русифікаційний тиск. Кількість виданих в УССР книжок, журналів і газет зменшується з кожним роком. Книжок видано там у 1961-му році 8 718 назв, в тому числі тільки 4041 українською мовою, а в 1962-му році вже тільки 8 313, — на 405 менше, в тому числі українською мовою тільки 3 824. Отже книжок російською мовою надруковано в УССР у 1962-му році далеко більше, як українських, бо аж 4 499 назв. Кількість видаваних в УССР журналів, що їх у 1959 р. було 502, зменшилася до 376 в 1961 році, в тому числі тільки 184 українською мовою, і до 348 в 1962 році, в тому числі тільки вже 159 українською мовою. Зменшується постійно й кількість газет: у 1959 р. їх було 3 518, в 1961 р. — 3 116, в тому числі тільки 2 568 українською мовою, і в 1962 р. вже тільки 2 596, з них лише 2 132 українських.

Порівняння наведених вище цифр з економічної і культурної ділянок доказує, що Москва веде на Україні цілком колонізаторську політику, витискаючи з неї щораз більше сирівців та готової продукції і обмежуючи водночас розвиток української культури. Якщо ця політика буде продовжуватися, то Україна стане незабаром однією з найбільш відсталих з погляду національної культури республік СССР.

Хронічний боляк

У понеділок минулого тижня, 3-го лютого, американські прибережні стежні човни перехопили чотири кубинські рибальські човни, які загнались були на територіяльні води ЗДА, і доставили їх до Кі Весту на Флориді, де переслухано залоги. За законом флоридського стейту недозволена ловля риб на його територіяльних водах підлягає розглядові місцевих судів. Цікаво, що згадані кубинські човни тримали радіозв'язок з Гаваною впродовж кількох годин, після того ще, як їх зупинено й ескортовано до Кі Весту, і кубинські власті давали залозі різні накази. Куба зняла з приводу цієї події великий крик, оскаржуючи Америку в „піратстві", „новій провокаційній аґресії" та інших злочинах. А через три дні, в п'ятницю минулого тижня, припинила доплив води до американської летунсько - морської бази в Ґвантанамо, узалежнивши відкриття водопроводу від звільнення заарештованих кубинців. Повідомлення про це швайцарського посла в Гавані, який заступає американські інтереси, та генерального секретаря Об'єднаних Націй, — прийшло знову в супроводі лайок на адресу Америки.

Коли гаванські власті говорять про „провокацію" збоку Америки, то це типова тактика злочинця, що кричить „лови злодія". Поява напасливої протиамериканської статті у московській „Правді", ще поки Америка дістала офіційне повідомлення про припинення допливу води до Ґвантанамо, і заява кубинського міністра закордонних справ з погрозою повторення великої кризи з осени 1962-го року, як теж зголошення при цьому вимоги, щоб ЗДА зліквідували свою базу в Ґвантанамо, — все це вказує ясно, що ця кубинська провокація була „на-холодно" продумана й заздалегідь узгіднена з Москвою. Керівні вашинґтонські чинники, очевидно, здають собі з цього справу, бо інакше не скликувано б у минулий четвер ввечері наради у Вашинґтоні з участю найвищих військовиків і не інформовано про всі подробиці цього конфлікту телефонічно Президента, який тоді перебував у Ню Йорку.

Справа не в 36-ох кубинських рибалках, які виконували даний їм наказ, напевно й не розуміючи його політичної цілі. Справа не у воді для ґвантанамської залоги, яку — як твердять фахівці — можна мати й без кубинського водопроводу. Справа в тому хронічному болякові, що існує в Західній гемісфері, — комуністичному режимі Фіделя Кастра, який перетворив Кубу на воєнний пляцдарм Совєтського Союзу та на базу, звідки комуністична революція експортується до латиноамериканських країн. ЗДА прогайнували дві першорядні нагоди для усунення того боляка: 17-го квітня 1961-го року, коли відбувся висад кубинських революціонерів в Свинячій затоці, і 22-го жовтня 1962-го року, коли виявлено на Кубі совєтські ракети. Замість зліквідувати тоді той злочинний режим, допущено, що тріюмфатором з обох криз вийшов Фідель Кастро. Світ і досі не знає, яке насправді було домовлення між Хрущовим і Кеннеді, що зліквідувало кризу з жовтня 1962-го року. Хрущов твердив, що президент Кеннеді зобов'язався не переводити інтервенції проти Куби. Замість того ЗДА проголосили торговельну бльокаду Куби, яка також не вдалася, бо зламали її американські союзники: Канада, Британія, Франція, Еспанія. І тому зухвалість Фіделя Кастра щораз більшає. Нічого дивуватись, коли співіснувальний чад в Америці такий густий, що ось „Ню Йорк Таймс" дорікає Флориді, що її необережний закон заплутав ЗДА в міжнародний конфлікт! Тільки остаточне усунення кубинського боляка може забезпечити Америку проти подібних провокацій в майбутньому.

ру$.ска.УЮж

Мих. Килимний

В НАДІЇ НА НЕВІДОМЕ ЗАВТРА

Куритиба. — На саму згадку про Бразилію, в уяві виринає безліч подій, здебільшого взаємосуперечних, імен політиків, журналістів і військовиків. Щодо останніх, то тут маршалів куди більше, ніж в будь-якій іншій країні, в політичних справах беруть участь всі без винятку військовики від сержантів починаючи. Це не пересада, ані не жарт. Так було, наприклад, коли сержанти тікали, (хоч за ними ніхто не гнався) до чужинецьких посольств у Ріо де Жанейро, просячи надати їм право азилю, але умотивувати своїх бажань не могли. Одним словом, годі запам'ятати всі ті імена, що на бразилійському політичному обрії „то виринають, то потопають".

Загальне становище в країні схоже на кінофільм, зроблений без участи режисера та оператора. Через те кадри в ньому вимішані, актори діють самотужки, логіка та послідовність порушуються на кожному кроці.

З цього хаосу виберемо головніше, найбільш характеристичне для сучасної Бразилії.

Всі ті урочисті заяви комуністів про їх нібито відхід від кіл, на які спирається уряд, як і треба було сподіватися, виявилися порожнім бемканням. Досить було поверхової ревізії в „Петробразі" — державній організації для видобування нафти, щоб ще раз підтвердити давно відомий широкому загалові факт перебування там значної кількости комуністів та їхніх прихильників. Вони ту організацію опанували і по своїй волі нею керують. Контроля виявила, що в „Петробразі" платні втроє вищі за найбільші в Бразилії. Однак, значну частину їх відразу складається до спеціяльної каси на фонд підривної комуністичної роботи. Таким чином за державні гроші руйнується державу. Цими коштами, до речі, не так давно фінансовано з'їзд так званих „симпатиків" Куби, тобто комуністів Латинської Америки. З'їзд той провалився лише завдяки протикомуністичній поставі населення міст Ріо де Жанейро та Сан Павльо й адміністрації естад Ґванабара і Сан Павльо.

Комуністична партія в Бразилії вважається нелеґальною, але цими днями вона задумала свій з'їзд провести цілком леґально в головному місті естада Пернамбуко, Ресіфе. Однак і тут комуністи прорахувалися. Міська адміністрація скликала величезний мітинґ населення, на якому заповіла нещадну боротьбу комунізмові. Комуністи пробували зірвати той мітинґ, кидаючи в натовп смердючі амоніякові вибухові ракетки і зчиняючи ґалас, щоб не чути було промовців. Але учасники мітинґу примусили комуністів покинути площу.

Після цього леґальний з'їзд „нелеґальної" партії вирішено провести не денебудь, а в самій столиці, в місті Бразилія, де минулого року відбулося „повстання сержантів", які хотіли проголосити „соціялістично - синдикальну республіку". Тепер по всій країні відбуваються мітинґи й демонстрації проти з'їзду комуністів в столичному місті.

Не припиняються гострі конфлікти між федеральним урядом і кількома важливішими естадуальними урядами, що ніби віддзеркалюють незгоди між президентом республіки та губернаторами естад Ґванабра, Сан Павльо, Мінас Жерайс, Ріо Ґранде де Суль і ін. Про співпрацю між ними і думати не доводиться. В таких умовах не залишається місця для гармонійного державного життя, зате існують дуже сприятливі обставини для ширення хаосу й безладдя. Зілюструємо це фактами.

Певних осіб та певні політичні угрупування, наприклад, губернатора Ґванабари, Карльоса Лясерду, губернатора Сан Павльо, Адемар де Варроса, президент республіки Жвон Ґулярт одверто називає „ґолпістами", тобто заколотниками. А федеральний депутат Віляс Пінто з трибуни парляменту назвав „ґолпістом" ... Ґулярта. — „Відколи Ґулярт, — заявив Пінто, — перебрав становище президента, відтоді носиться він з пляном покінчити з демократичним режимом, розв'язати парлямент, встановити в країні диктатуру".

Міністер юстиції видав наказ припинити на 48 годин працю телевізійної станції ТУПІ в Ріо де Жанейро за образливі вислови проти президента. Адміністрація ТУПІ рішуче відмовилася виконати цей наказ і провадила свої пересилання, не міняючи їх тону й характеру. Губернатор естада, Карльос Лясерда, став по боці адміністрації радіотелевізійної стації, пізніше рацію признав їй також трибунал республіки, і наказ міністра юстиції ... завис у повітрі. Щодо естада Ґванабари в цілому, то президент Жвон Ґулярт сказав, що він конче мусить зламати спротив його адміністрації, навіть створюючи перешкоди в постачанні харчів для населення.

Губернатор естада Ріо Гранде де Суль, Ільдо Меннеґеті, разом із своїми помічниками поставив дуже тяжке обвинувачення проти федерального уряду: на основі роздобутих ними документів та фотографій вони оскаржують федеральний уряд у... потуранні збройного повстання в їхньому естаді, що б усунути недавно обраного губернатора Ільдо Меннеґеті. Ніби для цієї мети, за намовою й посередництвом колишнього губернатора згаданого естада, а тепер федерального депутата (він же і шваґер президента республіки) Леонеля Брізолі, військове федеральне командування потайки роздало зброю синдикатам Ріо Ґранде до Суль, проводи яких опановані комуністами та всілякими лівацькими елементами. Схованки тієї зброї, а також пляни її використання добре відомі адміністрації естада, і вона домагається проведення слідства, але без участи військового міністра, якому висловлено недовір'я.

Останнім часом особливої гостроти набрало питання аґрарної реформи. Поза всяким сумнівом, проведення цієї реформи є конечною справою, бо Бразилія має повну можливість не тільки перестати довозити з-за кордону пшеницю, картоплю та інші сільськогосподарські продукти, а навіть експортувати їх у великій кількості. Фахівці стверджують, що Бразилія своєю пшеницею могла б забезпечити саму себе і всю Західню Европу.

Тож зрозуміло, чому пере-

(Закінчення на стор. 3-ій)

МЕРТВОТНІСТЬ КОЛГОСПНОЇ СИСТЕМИ

У совєтській пресі опубліковано статистичні звідомлення про виконання плянів розвитку народного господарства на 1963-ий рік для цілого СССР і для України („Радянська Україна" з 26 січня цього року).

В порівнянні з іншими роками ці звідомлення опубліковані досить пізно. Але цього року треба було багато деталь підмальовувати, щоб совєтський громадянин міг легше проковтнути „успіхи" розвитку економіки.

Коли ми почнемо від ствердження, що 1963-ий рік був роком великої невдачі для сільського господарства України, то читачі „Свободи" не будуть тим здивовані: починаючи з ранньої весни, про це вже було відомо. Тому для нас цікавий тепер не самий факт тої невдачі, але її розмір.

Щоб той розмір належно оцінити, треба пригадати, які були пляни розвитку сільського господарства України на 1963-ий рік.

У 1963-му році Україна мала випродукувати 2.5 мільярда пудів зерна і з того „продати" державі 800 мільйонів; мала зібрати 36 мільйонів тонн фабричних цукрових буряків; мала „продати" державі 8 мільйонів тонн молока, понад 2 мільйони тонн м'яса, 3.5 мільярда штук ясць, 30 000 тонн вовни („Радянська Україна" з 22-го травня 1963-го року — промова Ольги Іващенко).

На основі опублікованого статистичного звідомлення тяжко відповісти докладно на питання, як був виконаний згаданий плян, бо в звідомленні замовчано деякі важливі цифрові дані. Все ж таки на ці „темні місця" можна знайти хоч приблизну відповідь.

Поперше: хоч плян на 1963 рік передбачав гуртовий збір зерна в Україні до 2.5 мільярда пудів, звідомлення не подає, скільки фактично зібрано зерна. Подає тільки, що „закуплено" у 1963-му році 590 мільйонів пудів. Коли ж заплановано закупити в тому році 800 мільйонів пудів, то фактичні закупи були на 210 мільйонів пудів, або кругло на одну четверту нижчі від запланованих. Державні закупи становлять звичайно одну третю гуртового збору зерна республіки, тож на цій основі можна встановити, що гуртовий збір у 1963-му році становив приблизно 1.8 мільярда пудів. Можна навіть підозрівати, що він був ще нижчий, як у 1962-му році, і лише дещо більший, як у 1953-му році. Проґрес, отже, за 10 років мізерний.

У 1963-му році заплановано зібрати в Україні 36 мільйонів тонн цукрових бур'яків, а зібрано кругло 23.4 мільйона, отож на 13 мільйонів менше.

При загальній кількості 41.4 мільйона тонн цукрових буряків, зібраних у 1963-му році в цілому СССР, цей недобір України становить майже третину фактичного збору і майже четвертину сподіваної продукції у цілому СССР. Цей факт може в дечому вияснити, чому Хрущов уклав недавно з Кастром договір на достави цукрової сировини з Куби.

Коли совєтські статистики, щоб закрити сумну дійсність, не подали загальної цифри збору зерна, а подали тільки цифру закупленого зерна, то у випадку з м'ясом і молоком вони поступили якраз навпаки: подали гуртову продукцію м'яса і молока, але не подали, скільки тих продуктів держава закупила.

Як згадано вище, заплановано було на 1963-ий рік закупити понад 2 мільйони тонн м'яса, але звідомлення подає, що всього м'яса випродуковано в Україні 2.4 мільйона тонн тобто приблизно стільки, скільки держава запланувала закупити у 1963-му році. Постає питання: чи держава закупила стільки м'яса, скільки запланувала, і скільки м'яса залишилося для села? А коли не закупила стільки, скільки запланувала, то скільки фактично закупила? Цього статистикам сказати не вільно.

Так само зробили статистики і з молоком, подаючи, що у 1963-му році його випродуковано 13 269 100 тонн. Але на рік 1963-ий держава запланувала закупити понад 8 мільйонів тонн молока. То чи вона їх закупила, а коли так, то селу залишилося тільки трохи понад 5 мільйонів тонн, значить село, основний продуцент молока (статистичне звідомлення подає, що 96% молока, закупленого державою, становить молоко, випродуковане в колгоспах і радгоспах) одержує значно менший його відсоток, ніж місто, хоч сільське населення в Україні таки виносить половину населення республіки. При цьому, як виходить із звідомлення, на Україні випродукувано майже на 1.5 мільйона тонн молока менше, ніж у 1932-му році.

М'яса, щоправда, випродукувано на 170 000 тонн більше, ніж у 1932-му, але той приріст стався завдяки тому, що, з причини недостачі кормів, велику кількість худоби треба було зарізати на м'ясо.

Ствердження статистичного управління, що „в зв'язку з недостачею кормів, колгоспи і радгоспи організовано провели наприкінці року, більше ніж звичайно, вибракування стада, зберігаючи маточне поголів'я, в результаті чого поголів'я свиней, овець і кіз поменшало порівняно з 1962-гим роком, кількість рогатої худоби зменшилась незначно, а поголів'я корів залишилось майже на рівні минулого року"., — дає найкращий образ того, що сталося в Україні у 1963-му році і чого треба сподіватися у майбутньому.

Одно вже певно можна сказати: підвищення цін на м'ясо і масло, введене в СССР 1-го червня 1962-го року, яке Хрущов обіцяв знести в найближчі роки, залишиться ще довго всилі.

В загальному звідомлення Статистичного Управління при Раді Міністрів УССР про підсумки виконання пляну розвитку народного господарства на рік 1963-ий, навіть приймаючи до уваги тяжкі кліматичні умови в тому році, є доказом мертвотности колгоспної системи, якої й широко проголошувана хемізація не направить.

(абв.)

ДВОЄ

Хто не ходив отак не раз,
не двічі
В свої літа о тій нічній порі,
Коли вже двома не дивляться
у вічі

Ні перехожі, ані лихтарі!!
Жде мати у тривозі: „Що
це з сином!.."
Зітхає друга: „Де ж моя
дочка!.."
А їй на ювелірним магазином
Обручкою — ріжок молодика...

Не ниють юним ноги від
ходіння,
Коли душа з душею вже
на ти,
Їм лег відв'язатися від тіні,
Ніж до двере прощання
підійти.

Хоч камінь на морозі охолоне,
Посивіє тополя чи бузок, —
То під каштаном, то біля
колони
Зупиняться ще раз, і ще
разок...

Осіння чи весняно-тепла
нічка, —
Для них завжди й погожа
і мала.
Де йшла любов — там ні
одна двірничка
Удосвіта слідів не замела.

Василь Юхимович

Жидівський діяч про Собор

Під таким заголовком вмістили польські „Вядомосьці" з Лондону в додатку „На антені" з 22-29 грудня 1963 р. цікаве інтерв'ю свого співробітника К. Комі з відомим жидівським діячем Йосифом Ліхтеном.

Йосиф Ліхтен знаний уже українській громаді з численних виступів. Він візьме участь в українсько - жидівській конференції в Ню Йорку 16 лютого ц. р. Передане нижче інтерв'ю багатомовне своїм змістом і варте, щоб з ним познайомився і український читач:

— Що завело Вас до Риму?

— Я приїхав туди у зв'язку з другою сесією Собору.

— Який зв'язок існує між Собором і зацікавленням жидівського суспільства, яке репрезентуєте?

— Вже віддавна, а спеціяльно від часу, коли папа Іван XXIII заповів скликання загального Собору, співпраця між католиками і жидами в ЗДА значно затіснилася. Відбуваються спільні наукові конференції в католицьких університетах, обмінюємося статтями в нашій пресі, наші суспільні організації, світські, католицькі і жидівські — влаштовують спільні дискусійні програми. Духовенство бере в цій акції живу участь.

Найкращим доказом, що ці зв'язки вже встановлено, є факт, що кілька католицьких часописів у ЗДА, довідавшися про мою подорож до Риму, прохали мене, щоб я, повернувшись, поділився з їх читачами своїми враженнями. Будуть це рефлексії жида про загальний католицький Собор — напевно перші такого роду в історії... Адже протягом сторіч жиди боялися Соборів, боялися, що можуть бути обмежені їхні права.

А сьогодні обертаємося тут серед приятелів і приязних людей. Сторіччями ділили нас непорозуміння, а часто й релігійна ненависть. Сторіччями ми забували, що вийшли з того самого пня, що християнські й жидівські традиції спільні. Тепер працюємо знову в згоді, щоб наново привернути ці зв'язки. І не є таємницею, що папа Іван XXIII покликав до життя спеціяльний Соборовий секретаріят, який, між іншим, займається також питанням співпраці між жидами і католиками.

— Чого сподіваєтеся від Собору в цій ділянці?

— Ніхто не може відповісти на це точно. Очікуємо декларації на цю тему. Очевидно, що кожна позитивна заява Собору, скажімо, заява, яка таврувала б антисемітизм як нехристиянську або протихристиянську єресь, знайде голосний відгомін у цілому світі, а зокрема там, де жиди і католики живуть разом. Адже в ЗДА є найбільше в світі скупчення жидів, у два рази більше, як в Ізраїлі. Отже, зрозуміло, що Собор для жидівських діячів у ЗДА є форумом історичного значення.

— Чи Ви вдоволені з своєї місії в Римі?

— Не знаю, чи можу говорити про місію. Я — скромний робітник на суспільно-релігійній ниві і амбіцією мого життя є причинитися бодай у малому засягу до порозуміння, зрозуміння та витворення атмосфери довір'я й приязни між католиками й жидами.

Мене зустріли в Римі і в Ватикані надзвичайно сердечно, і мені дає велику радість, що ті особи, які ведуть соборові наради, доцінюють і зацікавлення жидівської суспільности Собором, як доцінюють і мої скромні зусилля в напрямі побудови міцних помостів взаємного порозуміння, а може навіть у недалекій майбутності — створення сердечних зв'язків, як годиться для добрих ближніх.

І. С.

Алла Коссовська

ГІРСЬКИЙ ВОВК

(Повість)

(4)

У двері застукали, і Борис в білому лікарському халаті став на порозі. За ним всунув розумну вухату голову його біло-чорний сетер.

— Прокинулись? Як спалося? А мої пацієнтки вже атакували вас? Як вам подобаються ці дикунки: чоловіків-чужинців абсолютно не соромляться, але досить зайти в хату осетинові, хоча б хлопчикові-пастушкові, схоплюються і стають під стіну, спустивши очі долу.

Борис сказав дівчатам кілька слів по-осетинськи, і вони табунцем вибігли з саклі.

— Що ти їм сказав? — поцікавився Андрій.

— Сказав, що ти приїхав вибирати собі наречену, і що дуже добре, що вони прийшли показатись. Як бачиш, це викликало зворотну дію.

Борис весело мружив очі.

— Вони в тебе лікуються? — спитала Тай.

— Атож, це мої пацієнтки. Ну, друзі, вставайте, а я мушу ще попрацювати. Сестронько, почастуєш нас чаєм? Примус і чайник знайдеш у передпокої, а я за годинку буду з вами, — і Борис вийшов слідом за дівчатами.

За часм Борис багато й охоче розповідав про свою медичну роботу, про свої експерименти в лікуванні малярії, на яку масово хворіють осетини.

Тай цікавилась усім цим, як колишня студентка медицини. Її звільнили з першого курсу, як „соціяльно-чужий елемент".

— Як це сталося, Тай, розкажи, — попросив Борис, — бо від Андрія я ніколи доладу не міг дізнатися. Його листи дуже цікаві й гарні, але далекі від земних інтересів, а мама сама добре не знає.

— Звичайна історія. Тато мій, на свою біду, був колись у Петлюри, і мені цього не можуть пробачити, хоч він загинув, коли я мала лише вісім років, — пальці Тай нервово згортали на скатертині хлібні крихти.

— Ти знаєш, вона в мене походить з роду останнього кошового Січі Запорізької Кальнишевського, — похвалився з усмішкою Андрій.

— Достойний нащадок свого великого пращура! — з жартівливим патосом озвався Борис.

— Іронізуєш? — Тай запитливо підвела на нього очі.

— Ні трохи, цілком вірю, що це справді так.

— Я, бачиш, переїхала до Харкова з провінції, сподіваючись загубитись у великому місті. Склала іспит в медичному інституті, закінчила перший семестр, але випадково зустріла свою землячку, з якою училась на робфаку*. Вона ненавиділа мене й кузинку за те, що ми стояли осторонь від їхньої комсомольської компанії, не були з усіма на „ти", не дозволяли хлопцям ляскати себе по спинах. За це нас і прозвали „аристократками", дармащо ми приходили на лекції босі, бо не мали в що взутися, літом, звичайно. В результаті — донос: „дочка петлюрівського бандита". Викликає декан, каже: „Знаєш, Кальнишевська, забирай свої документи, щоб не було гірше. Я це тобі по-приятельськи раджу". Ну, що ж, довелося забрати, — закінчила Тай, і в голосі її проступила гірко пережита образа.

— Не журись, сестро, ось я вже сьомий рік закінчую інститут і ніяк не закінчу. Вступай на заочний, не кидай, добивайся свого!

АВУЛ ЛАЦ

Весела трійця бродила по горах і, особливо перший час, була нерозлучна. Огляд почали з авула Лац, в якому жив Борис. Високі стародавні вежі, які привернули були увагу Тай ще в ніч їхнього приїзду, були, як пояснив Борис, історичними залишками місцевої жорстокої традиції: вони служили захистом для убивць, яких мусіла спіткати кривава помста свояків убитого. „Кровники" були цілком ізольовані від зовнішнього світу, і дістатися до вежі можна було лише приставивши драбину до вузького вікна-бійниці, пробитого у товстелезній кам'яній стіні на висоті другого поверху.

— Але ще кілька років тому, — розповідав Борис, — в одній із цих веж ховався осетин, що забив свого приятеля з он того авула на горі. Ми обов'язково там побуваємо, там живе моя молочна сестра Дзиґі. Захист грубезних стін здався тому осетинові ненадійним, — продовжував Борис, поляскуючи долонею по сірому камені вежі, — і він, після довгих мандрівок, опинився аж в Іркутську, на Сибіру, де й зарізав його на вулиці один з родичів забитого.

— Таки не втік, — пробурчав Андрій.

— І це правда? — недовірливо запитала Тай.

— Лягавим буду, век свободушки не відать! — скоромовкою відповів Борис і, помітивши здивований погляд Тай, зареготався.

— Я й забув, що ти не знаєш! Он Андрій — той знає, — кивнув він головою на брата. — Це так присягаються далекі соловецькі мешканці з кримінальною минувщиною. Це — свята присяга, якщо в цієї публіки взагалі може бути щонебудь святе. Порушити її не наважиться найбільший злодюга. Як сказав „век свободушки не відать" — значить не бреше!

— А що таке лягавий?

— Це значить: донощик, провокатор, сексот, словом те, що навіть злодії зневажають, ставлячи себе неамірно вище від цих падлюк... Ти мені пробач, сестричко, мій лексикон мусить страшенно різати тобі вухо, — раптом знітковів Борис.

— Мені б хотілося, щоб ти був при мені самим собою. Помиляєшся, якщо вважаєш мене за панночку ціріліх-манірліх, як казала моя мамуся. Я цілком своя, „своя в доску", — і Тай засміялась, радіючи з того, що в її лексиконі знайшовся „блатняцький" вираз. — Але ти згадав про молочну сестру. Що це значить — молочна сестра, і що це за персона Дзиґі?

* Робфак — робітничий факультет, що підготовляв молодь до високої школи.

С. Галамай

З ДІЯЛЬНОСТИ ООЧСУ

Організація Оборони Чотирьох Свобід України (свободи слова, совісти, свободи від страху і свободи від злиднів) відбула дві свої річні наради. 7-го грудня в Ню Йорку і 14 і 15 грудня 1963 в Дітройті, з метою зробити перегляд стану членства, проаналізувати політичну ситуацію на чужині і в Україні та прийняти нові напрямні праці. Обі наради поклали твердий натиск на справу допливу молодших сил до ООЧСУ, ствердили правильність лінії, відмічуючи досягнення і вказуючи на потребу живішого контакту, затвердили плян Головної Управи заснувати станицю у Вашингтоні, одобрили плян Редакції на поширення Вісника, і апробували всі заходи, що повинні спричинитися до пожвавленої мистецької, літературної, наукової і вишкільно - виховної творчости, щоб в такий спосіб допомогти проявитись творчим силам на чужині з виразною метою протиставитись колективізації в ділянці духа, що її систематично проводить Москва.

Як подав голова Головної Управи, мгр. Евген Лозинський, який проводив обома нарадами, скликано в цьому році дві наради, а не одну, як бувало попередніми роками, на те, щоб а) дати змогу прибути не тільки головам Відділів, але також поодиноким референтам Управ тих Відділів і б) найбільше часу відвести для звітування з місць та для дискусії. В Ню Йорку було заступлених 20, а в Дітройті 6 Відділів ООЧСУ.

Зі звітування з теренів виявилося, що моральний й політичний стан членства втримується ще добрим, хоч не обходиться тут без впливу нездорових тенденцій українського довкілля. Бож чи здоровий це об'яв, що, наприклад, у Філядельфії існують аж 116 товариств, які є членами У. К. К. А., або приблизно припадає дещо більше, ніж по одному товаристві чи пак організації на одного члена ООЧСУ. Чи є то вияв купучої живучости і організаційного генія української громади у Філядельфії, чи може є то нездоровий перерíст бажання репрезентувати, тобто заступити щоденну тяжку муравлину організаційну „чорну" роботу, що її залюбки відступається для ООЧСУ-івців, підмінити доривочною, поверховою і гомінкою репрезентацією, що її з-правила резервується для малих груп, товариств?

Можна поставити запит до тих, хто ще хоче застановлятися: як же виглядатиме українське організоване життя цього міста, коли так наприклад місцевий Відділ ООЧСУ захоче змінити дотеперішню методу праці і, скажемо, залишити бажаючим репрезентувати також честь відробляти й „чорну" роботу?

З інших питань, що їх підношувано у звітах, і що їх можна б тільки натяком згадати такі: який найти практичний перехід між тими високими цілями, що їх нам кладе перед очі Головна Управа, а практичним виконанням їх в досить трудних умовинах суспільної праці в терені, як налагоджувати співпрацю з іншими організаціями визвольного фронту так, щоб на зовні не виходила різновидість у виступах, яких методів вживати проти проявів чи пропаганди денаціоналізації, як спонукати студентство перебирати на свої плечі частину відповідальности, як завести пляновість в систему збірок на Визвольний Фонд, на Прес-Фонд Вісника, АБН і т. д.

Варто тут же підкреслити характеристичну прикмету тих звітувань, а сама тут же на деякі з запитів своїх друзів по праці з інших Відділів таки у звітуванні давали представники поодиноких Відділів відповідь. Так нпр. на питання, як проводити гармонійну співпрацю з ТУСМ чи СУМА чи студентами чи УПА, звітував інший Відділ, наче у відповідь, про щоквартальні збори представників всіх організацій Визвольного Фронту, що на них звичайно під керівництвом ООЧСУ устійнювано календар всіх імпрез, ширших сходин, публічних доповідей чи маніфестацій і згідно з пляном докладно виконувано.

На інші питання, що на них у звітах з практики інших відділів не було подано відповіді, розв'язки чи пак напрямні праці після звітної частини давали доповіді голови про цілість, зовнішньо-політичні і видавничі справи, І. Вининка про організаційні, внутрішньо-політичні, суспільні і фінансові справи та про прес-фонд „Вісника", Степана Галамая про світоглядову, політичну і культурну тематику „Вісника" і про плян статтей на наступний рік, М. Кушніра про напрямні на відтинку української культури, українського шкільництва, народного університету, виховання і т. д.

Можна ствердити, що ці напрямні, як і дискусія після них під час обох нарад стояли на високому рівні, відзначалися щирою і глибокою журбою про стан політичного насичення цілої еміграції, підкреслювали вимогу докладного ознайомлення з тенденціями і діяльністю інших українських політичних груп, аналізували об'єктивно вплив американського побуту на всіх нас, доручали крім аналізи засвоювати і кожночасно поглиблювати відповідні, це значить відповідні до наших довгодистансових цілей і успішні методи праці, відкидаючи ті заходи, що себе не виправдують та заступаючи їх новими, як наприклад дискусійні вечори, панелі, тощо.

В повній згоді з загальними напрямними прийнято ряд конкретних рішень в справі виконання схваленого перед роком на конвенції бюджету, поодинокі Відділи деклярували вирівнати задовження за „Вісник", а деякі призначили половину з приходів з найближчої імпрези на пресовий фонд „Вісника" і на видавництво англомовних книжок.

В заключному слові стверджено вимогу, що кожний член мусить бути передплатником „Вісника", що доплив молоді має бути безперебійний, що фінансові спроможності організації мусять зростати для виконання політичних завдань, також і видання книжок, т. є крім Ортеґи, що вже друкується, збірки вибраних творів Донцова, книги про виникнення української держави, книжки про проблеми державного будівництва, збірки новель і т. д.

Згадані наради ООЧСУ відбувалися за наміченою програмою, що складалася зі звітування Відділів, напрямних, виголошуваних згаданими членами управи, які охоплювали всі ділянки праці не тільки головної Управи, але й Відділів на місцях і включали в собі числові дані, що їх в цій інформації доцільно пропущено, як і пропущено основні думки зі знаменитої доповіді, що її виголосив д-р Михайло Кушнір, яка синтетично охоплювала проблематику краю і еміграції.

В усіх тих речах провідною ниткою тягнулася така настанова: наголос на політичних, зокрема революційно - визвольних моментах в цілості нашої праці це і є генеральна лінія, що визначує ролю, завдання, місце і поставу нашої організації в громадському і політичному житті українців поза межами рідного краю.

● **Совєтський учений фізик,** лавреат Нобеля, д-р Лев Ляндав був важко поранений в автомобільній катастрофі 7 січня 1962 року і перебув у шпиталі більше двох років. Але в минулому тижні вийшов відтіль і заповів, що вневдовзі вернеться до праці. 56-річний учений мав заламання лобини, пошкодження мізку, 9 зламаних ребер, порушення ниркової миски, прорваний міхур, спаралізоване ліве рам'я і частинно праве та частинно спаралізовані обидві ноги, труднощі у віддиханні й поганий обіг крови. Під час лікування чотирикратно завмирав його живчик і клінічно він був „мертвий".

● **Президент Джонсон** вислав до Конґресу законопроєкт, щоб в деяких випадках платню за години праці понад норму збільшити вдвоє, щоб цим способом змусити підприємців найняти нових робітників, а не давати теперішнім робітникам надчисельних годин праці, за які тепер платиться півтора разу більшу платню від звичайної. Джонсон заявив, що 15,000,000 робітників працюють довше як по 40 годин тижнево, а 4,000,000 є зовсім без праці. Коли б надрнормові години поділити між робітників, то це дало б працю новим 919,000 осіб.

● **В Тель Авіві,** столиці Ізраїлю, засуджено на 5 років в'язниці 49-річного Гірша Баренблята, колишнього голову жидівського „юденрату" в Бендзіні в Польщі за гітлерівської окупації, — за співпрацю з нацистами. Хоч оскаржений покликався на свою співпрацю з польським підпіллям, яке згодом помогло йому втекти на захід, суд вирішив, що він „був добровільним знаряддям нацистів".

Осяги і недотягнення

8 грудня відбувся в залі УВАН вечір пам'яті Лесі Українки. Програма вечора складалася з виступу сестри поетеси Ізідори Косач-Борисової, з читання Й. Гірняком листів Лесі Українки з недрукованої праці її сестри Ольги Косач-Кривенюк та з виступу театру слова під керівництвом Олімпії Добровольської „Із лірики Лесі Українки". У виступі брали участь: Л. Крушельницька, О. Кириченко, О. Андрійко, Л. Лавріненко, М. Глуха і О. Шуган. Виконавці в однакових стилевих одягах деклямували твори письменниці і закінчили виступ груповою деклямацією під акомпаніямент А. Шуля. Освітлення влаштував В. Змій. Пані Добровольська читала літературний супровід, що його написав Юрій Лавріненко.

Програму вечора виконано добре, що викликало незабутні враження й почуття. Театр художнього слова допоміг присутнім відчути велич духа поетеси — великої патріотки і страдниці.

Це вже 4-ий вечір, яким УВАН так змістовно і різноманітно відзначила 50-річчя смерти Лесі Українки, допомагаючи нам глибше пізнати її як письменницю і людину.

На жаль, ці вечори, як і всі конференції і доповіді УВАН, відвідує лише мала частина української громади, завжди та сама.

Не можна не бачити великої корисної праці УВАН для національної справи: наукових публікацій, зв'язків з американськими науковими колами, притягання молодих науковців, влаштування науково-культурних виступів тощо. Українська наукова установа це, після церкви, найтриваліший національний форпост на еміграції. Чому ж велика частина українців у великому Ню Йорку обминає УВАН, ні разу не переступила її поріг. Погляньмо на список жертводавців і побачимо виразний поділ: одні її підтримують, а інші ігнорують. Чому ж це так? Адже УВАН не є політична партія. Це — загально-українська наукова установа, яка зразково служить національній справі, і тому не можна зрозуміти, чому окремі люди і навіть деякі українські організації ставляться до УВАН з резервою, відсуваючи її потреби на третій плян. Може причиною цього явища є непоінформованість, а скорше пережитки психологічного провінціоналізму, але прикладів його можна навести багато.

В Ню Йорку є багато організацій і установ, які улаштовують академії, прибутки з яких віддають на різні добродійні цілі, але ні разу не то що прибутки від імпрези, а навіть сотки долярів не приділили для УВАН, хоч знають, що Академія придбала будинок і обтяжена невідкладними сплатами. Чи є таке однобічне наставлення добрим прикладом для громадянства?

УВАН має унікальну працю про Лесю Українку, яку написала її сестра Ольга Косач-Кривенюк. Обов'язок української еміграції видати цю працю. Було б добре, якби Комітет Об'єднаних організацій улаштував у Народ. Домі вечір пам'яті Лесі Українки (програма є готова), віддавши прибутки на видання згаданої праці.

Другий приклад. — УВАН підготувала була ювілейний науковий збірник „Тарас Шевченко" в англійській мові, який погодилося видати найбільше в світі славістичне видавництво Мутон Компані в Газі. Збірник складається з наукових праць В. Міяковського, Ю. Шевельова, В. Петрова, Л. Зайцева, М. Шлемкевича, Д. Горняткевича, В. Ревуцького, Ю. Лавріненка й П. Одарченка та зредагований В. Міяковським і Ю. Шевельовим. Але для видання збірника потрібні гроші. Представники УВАН зверталися до організацій і заможніших українців, але ніхто цієї справи фінансово не підтримав і вона змушена була видати збірник на позичені гроші.

Книга ця розійдеться по бібліотеках европейських і американських університетів і буде також своєрідним пам'ятником Т. Шевченкові, а тому ми звертаємося з пропозицією допомогти УВАН сплатити борг на цю ціль, а також фінансувати видання перед відкриттям пам'ятника Шевченківського річника ч. 10, який, як довідуємося, УВАН давно вже приготувала до друку, але не має засобів на видання.

А. Гудовський.

В НАДІЇ НА НЕВІДОМЕ ЗАВТРА

(Закінчення із стор. 2-ої)

важна більшість бразилійців вітала заходи президента щодо проведення аґрарної реформи, зокрема зміни всієї урядової сільськогосподарської політики. Але відповідний законопроєкт безнадійно застряг у федеральному парляменті.

В пресі ширяться всілякі чутки. Доходить навіть до того, що кажуть, ніби згаданий законопроєкт передбачає підготувати ґрунт для створення своєрідних колгоспів та радгоспів. Для бразилійців такі чутки звучать дуже дивно, бо всі знають, що одним з найбільших фазендейрів - поміщиків країни є саме президент Жвон Ґулярт.

І ось несподівано в пресі появляється урядове повідомлення, що, не чекаючи схвалення парляментом, законопроєкт про аґрарну реформу підписав президент республіки разом із своїми . . . військовими міністрами: суходільних збройних сил, військово - морської фльоти та військової авіяції. В повідомленні сказано, що за рахунок 3 000 великих фазендейрів землю дістануть 12 000 000 безземельних селян. Військові сили, в особі своїх міністрів, зобов'язалися забезпечити проведення в життя цієї реформи.

Як при конституційному демократичному режимі можна видавати будь-який закон проти волі парляменту? Чому в земельних справах забрали голос військові міністри, відсунувши міністра хліборобства? Для чого потрібна участь війська в проведенні земельної реформи, коли практично це є справа аґрономів та землемірів? Преса й численні демократичні чинники країни цілком слушно поставили питання: чи під покришкою земельної реформи не заноситься на щось більше?

Ясна річ, на адресу уряду посипалися численні гострі протести, головно від хліборобів, які нібито мають бути найбільш зацікавленими в проведенні земельної реформи та в зміні сільськогосподарської політики. І тому так „по-бойовому" підписаний закон також завис у повітрі.

В таких обставинах живе Бразилія. Новий рік, супроти минулого, не приніс їй нічого кращого. Хаос посилюється, фінансово - економічна криза поглиблюється, політична боротьба загострюється. З цим усім зростає дорожнеча, обнижується рівень матеріяльного забезпечення населення, падає вартість валюти: один американський доляр, коли пишуться ці рядки, коштує 1 415 круйзейрів.

Але в широких демократичних колах Бразилії відчувається тверде бажання якось перетривати скрутні часи, не допустити до катастрофи. Чолові політичні особи й партії ставлять наголос на підготову до наступних виборів. На становище президента вже зголосилося чимало кандидатів. Та не один з них не оголошує своїх плянів, як саме гадає він вилікувати країну, поставити її на ноги. Є серед кандидатів і такі, як колишній президент Жуселіно Кубічек, що за його урядування Бразилія під фінансово - економічним оглядом пішла по дуже похилій площі.

Наступні вибори відбудуться наприкінці жовтня 1965-го року, а новообраний президент вступить у свої права щойно 31-го січня 1966-го року. До того часу ще дуже багато води втече, може статися ще багато всіляких несподіванок.

УКРАЇНЦІ ЗДА ВІДЗНАЧАЮТЬ СІЧНЕВІ РОКОВИНИ

В ШИКАҐО

Шикаґо, — В неділю, 26-го січня ц. р. у виповненій залі школи Шопена відбулося старанням Святкового Комітету (Об'єднання УАО і Ліґи АУП) свято Державности і Соборности України.

На це свято посадник міста Шикаґо — Ричард Дейлі — проголосив День Незалежности України окремою проклямацією, що її на початку свята відчитав після обох гимнів, відіграних проф. О. Сидоренко - Квірмабах, Михайло Гінко. У короткому всупному слові - відкритті проф. Мирослав Семчишин в українській і англійській мовах привітав приявних, а полк. Константин Мандзенко виголосив головну промову, даючи широкий історичний перегляд історичних подій, що довели до утворення і проголошення Української Держави, і, як учасник подій з 1917 - 20 рр., проаналізував причини упадку, підкреслюючи брак зрозуміння і заінтересування тими подіями на Заході. В дальшому накреслив докладно теперішню політичну ситуацію у світі та зокрема стан української справи під окупацією та у вільному світі.

У мистецькій частині програми виступили у збірній рецитації поеми Т. Курпіти: „22 Січня", написаної спеціяльно на це свято, актори Т-ва „Нова Сцена" в Шикаґо — п-і Л. Цепинська, пп. М. Хамів і О. Сацюк (реж. Е. Кулик). Дальшу частину програми Свята виповнила сольовими точками оперна співачка з Арґентини (Буенос Айрес) Марія Балук, дружина ґенер. консула Арґентини в Шикаґо Рауля Ляскано. Першу точку „Аве Марія" з опери „Отольо" Верді — присвятила співачка всім тим, що віддали своє життя за волю України. За цим була виконана арія „Маргарети" з опери „Мефістофелес" Боіто та арія „Дель Султано" з опери „Адріяна Лєкуврер" — Сілеа, після чого слідували ще три пісні арґентинських композиторів. З українського репертуару відспівала М. Балук „Синю Чічку" М. Ґайворонського, „Нащо мені чорні брови" — арр. І. Білогруда і „Ах, деж той цвіт" — О. Нижанківського. Високомистецький спів та незвичайно милий голос нашої землячки з Арґентини зворушив слухачів до глибини. Після невгаваючих оплесків, співачка заспівала як наддаток пісню „Ой не світи". На закінчення троє українських дітей, народжених в Арґентині і недавно прибувших з батьками до Шикаґо, вручили їй китицю квітів, як вислів подяки за прикрасу Свята Державности.

Після свята відбулося скромне прийняття для чужинецьких гостей в одному із українських ресторанів.

У загальному свято пройшло з великим успіхом мистецьким, моральним і матеріяльним.

В НЮ ГЕЙВЕНІ

Ню Гейвен, Конн. (О. М.) — Січневі Роковини в Ню Гайвені відсвятковано в двох частинах.

22-го січня ц. р. посадник міста Ришард С. Лі підписав проклямацію в приявності Всечеснішого духовенства, о. шамб. Івана Стаха, протоєрея Сергія Непріля та о. Івана Забави, представників місцевого Відділу УККА і Студентської Громади та голови Українського Демократичного Клюбу Ореста Дубно.

Тогож дня український національний прапор маяв побіч американського державного на будинку міського правління.

25 січня ц. р. точно о год. 7-ій веч. в авдиторії української кат. церкви відбулася величава січнева Академія в приявності коло 350 осіб з Ню Гейвену й сусіднього Бриджпорту. Багату програму, старанно приготовлену і започатковану американським гимном у виконанні п-ни Христини Лукомської — фортепіян, — перевів д-р Ярослав Турчало, виголосивши привіт та вступне слово. Асистент посадника Вілліям О'Конел прочитав проклямацію. Представник литовської громади В. Вітмайтіс зложив привіт. Головну промову виголосив адв. Степан Ярема, Екзекутивний директор Централі УККА.

В мистецькій частині був гостинний виступ п-і Христини Карпевич з Ню Йорку, (сольоспів) та Капелі бандуристів з Нюарку в складі 9 осіб під керівництвом Володимира Юркевича. Програму доповнила деклямація Анни Боровик та велика група танцюристів ім. Василя Авраменка з Бриджпорту і Ню Гейвену під керівництвом Василя Гіни. Фортепіяновий супровід — Юрій Цибрівський, керівник У.М.І. в Ню Гейвені. Організація Академії була під проводом мґр-а Олега Микетея, голови місцевого Відділу УККА.

В МАЯМІ

Маямі, Фл. (Я. С.) — Заходом українського Центрального Комітету в Маямі 26 січня 1964 відбулася академія, присвячена роковинам проголошення Самостійности і Соборности української держави.

Гарно прибрана заля українського клюбу була виповнена публікою, яка з увагою та зворушенням вислухала дві рівні доповіді члена УНР д-ра Е. Прихолька та інж. В. Рижевського. Інж. В. Рижевський розповів про геройський бій під Крутами, демонструючи бойову ситуацію на мапі.

Д-р Е. Прихолько, якого як гостя привітав інж. Л. Гудзівський, з'ясував значення проголошення української держави і теперішню ситуацію в Україні. Цікавий був монтаж віршів про Крути, що їх виголосили п.п. Венгльовська і Дрозд.

На спеціяльне відзначення заслуговує церковний хор, що його веде п. Тарас Максимович. На програму цього хору склалися українські пісні.

На закінчення свята присутні щиро вітали ветерана бою під Крутами, четаря, а тепер о. ігумена С. Магалиса, який, зворушений, подав деякі фраґменти з того бою.

На закінчення хор і присутні відспівали український гимн „Ще не вмерла України".

Коротні вісті

● У столиці В'єтнаму, Сайгоні 1.000 студентів маршували вулицями, демонструючи й вірність скиненого в останньому військовому перевороті генерала Доунг Ван Мінга. Цей останній погодився служити новій владі спершу в характері „дорадника". Студенти несли таблиці з написом: „Посвятімо рік наших студій для послідовної війни проти комуністів". Генерала Мінга переконали, щоб він прийняв титул голови держави.

● Софоклес Венізельос, колишній кількакратний прем'єр Греції, віце-прем'єр і міністер закордонних справ в уряді Георгія Папандреу, який упався в грудні минулого року, помер в Атенах у віці 70 років на пістряка легенів. Він був сином ще славетнішого грецького державного мужа Елевтеріоса Венізельоса.

В 3-тю РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
бл. п. Григорія Зацерковного
Радника Скарбової Палати в Грудзьондзу на Помор'ї
та дідича на Лемківщині в Нашові, Балигороді,
і Батятичах
— відправиться —
ПАНАХИДА
в СЕРЕДУ, 12 ЛЮТОГО 1964 р. о год. 6:30 рану
в храмі СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ
про що повідомляють
ДОНЬКИ з Рідними

Як живе і працює українська громада у Фініксі, Арізона

Слідкуючи за громадським життям в скупченнях українського поселення в ЗДА, бачимо, що нераз навіть мала громада, очолена активними і працьовитими громадянами, причиняються до поширення серед американського загалу правди про Україну. Як примір, такою громадою ; Фінікс, Арізона, під проводом енергійного голови Відділу УККА, інженера Володимира Фещенка - Чопівського. Управа Відділу відповіла тим завданням, які перед нею стояли. Вона старалась наладнати громадське співжиття, щоб створити пригожу атмосферу до спільних виступів усіх українців, які знайшлись на терені Фініксу. В тій цілі Управа скликала кількакратно сходини громадянства на наради в слідуючих справах:

1. Переведення українських національних свят спільними зусиллями.
2. Участь українців в міжнародному фестивалі м. Фінікс.
3. Випуск Бюлетеню Відділу УККА.
4. Заходи в справі відкриття української радієвої програми.

Першим кроком Управи Відділу в 1963 році було улаштовання Свята Державности, що відбулося 27 січня в Авдиторії Лонгв'ю Скул в присутності 150 осіб.

Відділ зорганізував мистецьку групу, яка взяла участь в міжнародному фестивалі, 2-го квітня, на третій день фестивалю. Її мистецький виступ подобався присутнім так, що групі дано признання — як одній з найкращих.

В квітні вислано листи до конгресменів Говарда Смита та Деніела Фладда в справі підтримки Резолюції ч. 14 для створення в Конгресі Окремого Комітету Поневолених Народів. Окремим бюлетеном Відділ звернувся до всього українського громадянства м. Фінікс із закликом взяти активну участь в цій важній акції. За ініціятивою Відділу постав Комітет Поневолених Народів, до якого увійшли представники: українців, поляків, чехів, словаків, сербів, хорватів, румунів, мадярів та литовців. Комітет очолив голова Відділу УККА інженер Володимир Фещенко - Чопівський. Секретарем зістав Стен Серафин (поляк). Правним дорадником — адв. Олег Калина.

Третій тиждень місяця липня був проголошений губернатором стейту Арізона Полом Фененом, як Тиждень Поневолених Народів. В тій цілі делеґація Комітету відвідала губернатора в стейтовому Капітолі, де відбулося офіційне підписання проклямації. Того ж дня відбувся в одному з готелів обід, на якому були присутні: мейор м. Фінікс — Сем Мардіян, суддя Вищого Суду — п. Дженінґс, президент хорватської католицької Ліги Огайо, парох укдраїнської католицької церкви о. М. Горошко та багато інших осіб. Головним промовцем на обіді був мейор Сем Мардіян. Після обіду українська делеґація відвідала телевізійні та радієві висильні і мала там інтервю про суть влаштованої імпрези Тижня Поневолених Народів. Вище зорганізований Комітет залишився на постійне, як діюче міжнародне тіло у м. Фініксі.

За ініціятивою Відділу, 13-го жовтня в українській католицькій церкві о. М. Горошко відправив панахиду за жертви голоду на Україні, а о годині 3-ій по полудні відбулись святочні сходини, призначені для вшанування померлих під час великого голоду. Окрему статтю про голод в Україні передано до газети „Арізона Ріпаблик", що була там використана.

3-го листопада Відділ перевів відзначення Листопадового Зриву 1918 року, як також віддав честь воякам Української Повстанської Армії, що впали за волю України.

Управа Відділу все активно відгукувалася на заклик Централі в справі підтримки акції в виданню пропам'ятного значка Тараса Шевченка, як і писання протестів проти виступу газети „Вашинґтон Пост".

Цього, 1964 року, Відділ підготовив і перевів відзначення Свята Державности, що відбулося 26-го січня в приміщенні Української Католицької Церкви. Святочну доповідь виголосив д-р Ігор Шалаута.

На Річних Загальних Зборах 29-го грудня 1963 року, вибрано нову Управу на діловий, 1964-й рік в тому складі: голова — інж. Володимир Фещенко - Чопівський, містоголова — д-р Ігор Шалаута, секретар — Василь Литвинишин, скарбник — п. Терлюк, фін. секретар — п. Семен Василенко, правний дорадник адв. Олег Калина.

Віримо, що праця нововибраної Управи увінчається ще кращими успіхами.

О. Р.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СЕРЕДА, 12-го ЛЮТОГО 1964 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Клюб Поступовий 70 Відд. в год. 7-ій веч. в УНДомі при 96 Fleet St. Управу Відділу на 1964 рік перевибрано ту саму, що була в 1963 році. — І. Патуляк, предс., П. Костик, секр.

ЧЕТВЕР, 13-го ЛЮТОГО 1964 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Річні збори Т-ва ім. Лесі Українки 171 Відд. в год 8-ій веч. в УНДомі, при 90-96 Фліт вул. Проситься всіх членів прибути. — С. Раєн, секр.

Українка — учасницею конкурсу краси

6-го грудня 1963 року відбувся в Ню Бронсвику, Ню Джерзі, „1964 Джуньйор Міс Педжент", на якому репрезентантки вісьмох гайскулів повіту Мідделесекс пописувались талантом і красою. На представницю гайскулу св. Петра вибрали судді 17-літню Зірку Грабович, яка є не лише доброю ученицею найвищого року, але також артистичним видавцем шкільної газети й річної книги, активною в співочім гуртку й міжклясовій громаді, а також уже третій рік є „чірлідером". Крім показу вечірніх суконь і спортового вбрання кандидатки мали відповідати на серйозні й дотепні питання й приготовити чотирихвилинний акт. Зірка намалювала олійний образ з українською тематикою й на його тлі відтанцювала стилізований український танок до мелодії нашого гопака, який зібрана публіка нагородила щедрими оплесками.

Зірка Грабович

Зірка була минулого року дебютанткою на балі „Червоної Калини" й кількалітньою ученицею курсів українознавства на „Союзівці". Українських танків училася у пані Ірини Голубовської з Філядельфії.

Зірка є донькою д-рки Ярослави Грабович і інж. Павла Грабовича — хеміка, який був недавно відзначений за свою наукову працю в ділянці стероїдів - гормонів. Інж. Грабович є великим любителем хорового мистецтва й диригував довгі роки різними хорами. Він є активним членом УНСоюзу. Бук секретарем, членом Контр. Комісії, а тепер є предсідником і організатором 353 Відділу в Ню Бронсвику.

А. К.

Гартфорд будує школу

Українська Громада в Гартфорді, хоч мала чисельно, зачисляється до передових громад в Америці. Її культурно-громадські надбання на протязі останніх років треба завдячувати жертвенності та невтомності провідних одиниць громади.

Одна з найбільш пекучих потреб під сучасну пору, — це збереження наших дітей, а щоб їх зберегти і виховати для добра нації і батьків, нам потрібна українська школа. Українська Парохіяльна Школа у нас існує вже 14 років. Число учнів, кваліфікованих учителів, та навчальний рівень дійшли до такого ступня, що власний будинок став замалий, і виникла потреба будови нової школи. І ось це одне велике завдання стоїть перед гартфордською громадою, яке без сумніву кожен з нас піддержить в міру своїх спроможностей. Справа будови школи вже минула стадію мріяння і навіть дебат. Плян двоповерхового будинку є вже опрацьований і апробований міськими властями.

Крім шістьох просторих кімнат в школі буде канцелярія для шкільної управи і учителів, мале помешкання, та велика театрально - руханкова заля.

На підставі кошторисів будова і вивінування школи має коштувати $200 тисяч. Щоб почати будову, гартфордська громада мусить безпосередньо жертвувати приблизно 50% цієї суми, а решту позичити і сплачувати на протязі 10 або 15 років. В тій цілі створений Будівельний Комітет, до якого увійшли представники першої еміґрації наших піонерів, тут роджені, та представники нової еміґрації.

Головою Комітету є о. декан С. Баландюк. Діючим головою є його заступник директор школи Романишин Р., секретарі — І. Чернига і І. Селеман., фін секретар — С. Чайковський, касієри — І. Саґан і М. Палюх. — Організаційні референти збірки — О. Пришляк, І. Бойсяк, Б. Стельмах і О. Кінах.

Кожний громадянин Гартфорду повинен бути гордий з того, що наша громада при Божій помочі розпічне шкільний рік 1964/65 в своїй власній Рідній Школі.

Іван Чернига

● **Британський** пасажирський джетовий літак що летів з Південної Родезії до Лондону і мав приземлитись подорозі на летовищі в столиці Кенії Найробі, з невідомих причин приземлився на леваді в звіринному заповіднику в Кенії, віддаленому на яких 10 миль від летовища. Пілот негайно зорієнтувався і піднявся зараз-же вгору та за кілька хвилин приземлився вдруге на летовищі, але справа настільки загадкова, що в той сам день прилетіла туди окрема комісія з Лондону для прослідження справи. На літаку були 62 пасажири.

● **Британська королева - мати Єлизавета,** вдова по Юрієві VI, перейшла операцію сліпої кишки. У шпиталі відвідали її спільно королева Єлизавета II і княжна Маргарита, дві її доньки.

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

Нюарк відзначив дві імпрези

Українська Громада Нюарку святочним зібранням 1-го грудня 1963 в залі „Чорноморської Січі" відзначила дві імпрези: 15-річчя існування і діяльности українського передпарляменту — Української Національної Ради і вшанування пам'яті письменника і публіциста, віце - президента Української Народньої Республіки, сл. п. Івана Павловича Багряного.

Доповідь про Українську Національну Раду зробив член Центральної Ради м. Києва, член Укр. Нац. Ради проф. Яків Зозуля. Слово про життя і творчість письменника - публіциста віце - президента УНР Івана Багряного виголосив проф. Григорій Костюк.

На зборах були і сивоволосі вояки і старшини армії УНР. Були люди з різними політичними світоглядами, люди обох віровизнань. Між ними як один із старших, — був учасник визвольних змагань, прем'єр — міністер в Уряді С. Петлюри, проф. Б. Мартос. Був присутній настоятель церкви святого Вознесення в Нюарку о. прот. М. Харіщак, та інші.

Досить було української молоді і зокрема членів молодечої організації ОДУМ. В своїх одумівських уніформах вони показали свою організованість і дисциплінованість вислухавши до кінця цікаву промову проф. д-ра Я. Зозулі. Урочисте зібрання відкрив голова місцевого Товариства Прихильників Української Народньої Республіки К. Степовий. Він згадав основоположників і творців Української Національної Ради, що померли на чужині в умовах еміґраційної дійсности як і недавню жертву, Президента ЗДА, що згинув підступно від скритовбивчої руки ворога, та попросив вшанувати їхню пам'ять однохвилинною мовчанкою.

Член Української Центральної Ради в Києві проф. д-р Я. Зозуля, проаналізувавши існування і діяльність УНРади за 15 років, і подав декілька цікавих спогадів із діяльности Української Центральної Ради 1917 - 18 роках, де разом із сидячим тут же прем'єром Б. Мартосом брав участь у визвольних змаганнях за кращу долю свого народу.

По його доповіді талановитий скрипаль п. Рафаїл Венке під акомпаніямент п. К. Сибака відіграв на скрипці Сонату НО. 9 Бетговена. За бездоганне виконання присутні нагородили його рясними оплесками.

По павзі перед глядачами вишикувались в одностроях члени ОДУМ-у. Вони з чуттям проспівали молитву за Україну „Боже Великий Творче Всесильний" та одумівський гимн — слова І. Багряного „Ми, об'їхали землю навколо". Справою організації молоді зайнялись були референт юнацтва п. Ольга Філімончук і член Ц. К. ОДУМ-у п. Іван Павленко.

Знана Оля Степанюк з особливою майстерністю і знанням своєї справи проспівала дві пісні: „Ой, три шляхи широкії", — слова Т. Шевченка муз. Я. Степового і „Айстри" — слова О. Олеся, муз. М. Лисенка. Акомпонував їй молодий піяніст п. К. Сибак. Як нагорода — рясні оплески.

Слово про життя і творчість письменника-поета Івана Багряного виголосив праф. Григорій Костюк. Він висвітлив шлях і діяльність недавно відійшовшого від нас письменника публіциста, віце-президента Української Народньої Республіки св. п. Івана Багряного. Він ствердив, що таких як був Іван Багряний, який виключно був присвятив себе, ще за молодих літ українській справі, своєму знедоленому українському народові, в умовах совєтської дійсності було не багато. Покійний був людиною особливої вдачі, безкомпромісово чесний і самовідданий. Не любив неправди чи брехні, наклепів і донощицтва і завжди був приміром у своєму житті, та зокрема в своїй поведінці. Не стало людини, яка багато корисною зробила для добра свого народу, своєї нації. Майбутні письменники на основі його спадщини, дадуть про нього заслужену оцінку.

К. Степовий з чуттям продеклямував вірш „33-ій рік", слова Івана Багряного. Зібрання закінчено співом „Ще не вмерла Україна".

Цього ж дня в Українській Православній Церкві св. Вознесенія в Нюарку, Н. Дж., відправлено молебень за Президента і ввесь український уряд в екзилі. Відправлення молебня було попереджено коротким словом про екзильний уряд о. прот. М. Харіщака. Після молебня відправлено Панахиду по героях, що впали за волю України під містечком Базар на Волині. Під час молебня і Панахиди була велика кількість мирян і уніформованої одумівської молоді. В церкві Святої Тройці молебень за Президента і Український Уряд в екзилі відправив о. прот. А. Селепина.

К. Степовий

Ніксон дістає по 1,500 листів тижнево з домаганням, щоб кандидував на президента

Вашингтон. — В політичних колах звертають увагу на те, що в останньому часі популярність колишнього віце-президента Ричарда М. Ніксона як можливого республіканського кандидата на президента зросла на п'ять разів в порівнянні зі станом, який був у грудні минулого року. Ніксон дістає тепер по 1,500 листів тижнево, в яких запрошується його виступати з промовами або закликається до того, щоб він старався про номінацію на президентського кандидата. Ще недавно Ніксон заявляв, що він тільки двічі в місяці промовлятиме публічно, раз в Ню Йорку, а раз поза містом. Але тепер вже знаємо, що Ніксон має визначені промови в лютому поза Ню Йорком аж в 5-ох місцевостях. Це занепокоїло республіканських претендентів на номінацію, і сенатор Ґолдвотер вже заявив, що республіканський кандидат на президента з 1960-го року є найгрізнішим противником для вже зголошених і ще не зголошених республіканських претендентів на номіната. Ніксон недавно заявив, що він мусів би прийняти номінацію, коли б Номінаційна Конвенція запропонувала йому кандидатуру.

● **Колишня секретарка Магатмі Ганді,** перша жінка в Індії, яка була міністром (здоров'я), Райкумарі (княжна) Амріт Каур померла в Ню Делі у віці 75 років.

ТАРЗАН, Ч. 5186. Бойлен має листа . . .

Бойлен говорив випадково. — Ваша родина була збита під час того, як шукала села Вемби, чи не так?

— Це правда, — відповів Бен. — Я дістав вістку, що мій батько є хворий. Вони їхали туди . . .

— Так, так, — додав Бойлен. — Але я маю подібну вістку. Але вона стверджує, що ваш батько помер і був похоронений. . . Поки ваша родина рушила в дорогу!